

הַמִּשְׁכָּה הַגְּבוּרָה לְרַבֵּי עוֹלָמוֹת

סֵפֶר

זְהַר הַקְּדוּשָׁה

עִם בְּאוּר
הַתְּקֵר וְהַכְּבוֹד

עֵינֵי זֶה הַיָּשׁוּב מִן שְׂמֹאל נִהְיֵה

כִּי רָא אֱלֹהֵינוּ מִן יְמֵינוּ

מֵאמֵר לְפָרֶשֶׁת שׁוֹפְטִים

בְּהוֹצֵאת יְשִׁיבַת "אֲבִיר יַעֲקֹב"
מוֹסְדוֹת "אוֹר מֵאִיר שְׂמֹחָה" נִהְיֵה
עַל שֵׁם ב"ק אֲדַמוּד רַבֵּי מֵאִיר אֲבִיחֵירָא זִיע"א

מִדְּוֵרֶת קֶרֶן מְלִילֵי בִּרְכָה

נאום שומע אמרי אל ויודע דעת עליון

תָּא חֲזִי, בְּלָעַם הָוָה קָא מְשַׁבַּח גְּרַמְיָה מְהַאי אַתְרַ, וְאָמַר (במדבר
 כד ד) 'נָאֵם שׁוֹמֵעַ אֲמָרִי אֵל' וְגו', בְּגִין דְּעִזָּא וְעִזָּא"ל, אֲמָרִי
 לְאִינוּן בְּנֵי עֲלָמָא, מְאִילִין מְלִין עֲלָאִין, דְּהוּוּ יְדַע בְּקַדְמִיתָא
 לְעִילָא. וּמִשְׁתַּעֵי מַעְלָמָא קַדִּישָׁא דְהוּוּ בֵיה, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב
 'שׁוֹמֵעַ אֲמָרִי אֵל'. שׁוֹמֵעַ קוֹל אֵל, לָא כְּתִיב, אֵלָא 'אֲמָרִי אֵל',
 אִינוּן אֲמִירָן דְּאֲמָרִי מִנְיָה. מֵאֵן דְּאֲתִי מִפְּרָקָא, וְשָׂאֲלִין לִיה מֵאֵן
 אֲתִי אֲתִי. אָמַר, מְלִמְשָׁמַע מְלִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, כִּןֵּן נָאֵם

הקדמה והכבוד

לאחר שביאר רשב"י כי בלעם למד מעז"א ועזא"ל, מבאר הפסוק נאום שומע אמרי אל ויודע דעת עליון,
 כי הם אמרו לו דברים ששמעו כשהיו עדיין בשמים מהשכינה.

תָּא חֲזִי - בוא ראה, בְּלָעַם הָוָה קָא מְשַׁבַּח
 גְּרַמְיָה מְהַאי אַתְרַ, וְאָמַר - בלעם היה
 משבח עצמו שידיעותיו מזה המקום 'הררי קדם',
 ולכך אמר (במדבר כד ד) 'נָאֵם שׁוֹמֵעַ אֲמָרִי אֵל'
 וְיָדַע דְּעַת עֲלִיוֹן מַחְזָה שְׂדֵי יַחְזָה נְפֹל וְגִלְוֵי
 עֵינָיִם' וְגו', והיינו, בְּגִין דְּעִזָּא וְעִזָּא"ל אֲמָרִי
 לְאִינוּן בְּנֵי עֲלָמָא - כיון שעז"א ועזא"ל
 אומרים לאלו בני העולם הבאים ללמוד מהם
 כשפים, מְאִילִין מְלִין עֲלָאִין דְּהוּוּ יְדַעֵי
 בְּקַדְמִיתָא לְעִילָא - מאלו דברים העליונים
 שהיו יודעים ממה שהיו בתחילה למעלה,
 וּמִשְׁתַּעֵי מַעְלָמָא קַדִּישָׁא דְהוּוּ בֵיה -
 ומספרים מהעולם הקדוש שהיו בו, הִדָּא הוּא

דְכַתִּיב - וזהו שכתוב 'נָאֵם שׁוֹמֵעַ אֲמָרִי
 אֵל', ומדייק, שׁוֹמֵעַ קוֹל אֵל לָא כְּתִיב -
 אינו כתוב, שמשמעו ששומע את קולו של
 הקדוש ברוך הוא, אֵלָא כתוב 'שׁוֹמֵעַ אֲמָרִי
 אֵל', ופירושו, ששומע אינון אֲמִירָן דְּאֲמָרִי
 מִנְיָה - אלו המאמרים שאומרים עז"א ועזא"ל
 מן הקדוש ברוך הוא*. ומבארו רבי שמעון על
 פי משל, מֵאֵן דְּאֲתִי מִפְּרָקָא, וְשָׂאֲלִין לִיה
 מֵאֵן אֲתִי - למי שבא מדרשת החכם
 בבית המדרש, ושואלים אותו מהיכן באת,
 אָמַר ומשיב להם, מְלִמְשָׁמַע מְלִין דְּמַלְכָּא
 קַדִּישָׁא - מלשמוע דברים של המלך הקדוש
 הכתובים בתורה, כִּןֵּן גם בלעם אמר 'נָאֵם

מקורות וצייונים

רבי שמעון עצמו בדף קצד ע"א שאמר אל היא הסטרא אחרא.
 [ו"ל הוהר שם: וְהָי אָמַר 'שׁוֹמֵעַ אֲמָרִי אֵל', הָאֵל לָא כְּתִיב,
 דְּהָא 'הָאֵל תְּמִים דְּרַפּוֹ' (שמואל ב' כב לא), אֲבָל קָטַם אֵל, אֵל
 אַחַר אֵיהוּ, 'פִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָאֵל אַחַר' (שמות לד יד), 'שׁוֹמֵעַ
 אֲמָרִי אֵל', מִלָּה זְעִירָא אֵיהִי. וְדָמִי לְמֵאן דְּלֹא יָדַע, דְּאֵיהוּ רַב
 וְעֲלָאָה, 'שׁוֹמֵעַ אֲמָרִי אֵל', הוּא דְּאֲקָרִי אֵל אַחַר, דְּכַתִּיב 'פִּי לֹא
 תִשְׁתַּחֲוֶה לָאֵל אַחַר'].

א. מְקַדֵּשׁ מֶלֶךְ וְאִמְתָּ לִיעֻקֵּב.
 וז"ל המקדש מלך: 'אלא אמרי אל, פירוש אמרות של אל' שהיא
 השכינה, ששמע אותם עז"א ועזא"ל, והיו אומרים אותם לבלעם,
 ע"כ. וראה באדרת אליהו (להג"א במדבר כד ד) וז"ל: 'שמע אמרי
 אל, הם המאמרים הנאמרים בין מלאכי מרומים, ומהם שומע מה
 ששונים ביניהם מאמרו השם.
 ובמקדש מלך מוסיף: וזה פירוש שני בפסוק, הפך מה שאמר

ספר נאום שומע אמרי אל ויודע דעת עליון הוהר

'שמע אמרי אל'. 'ויודע דעת עליון', דהוה ידע שעתא דתליא דינא בעלמא, ומכוין שעתא בחרשו.

'אשר מחזה שדי יחזה' (שם), מאן 'מחזה שדי' אלין אינון 'נפל וגלוי עינים'. ואלין אינון עזא ועזא'ל. 'נפל' דא עזא, דאעמיק ליה קודשא ברוך הוא בעומקא חשוכא, וייתיב בעומקא עד קדליה בדרקאמרן, וחשוכא אודרק באנפוי, ועל דא אקרי 'נפל', נפל זמנא חדא מן שמיא, ונפל זמנא אחרא

הקתר והכבוד

מהו 'מחזה שדי', ומשיב, אלין אינון - אלו הם הנקראים 'נפל' ו'גלוי עינים', ואלין אינון - ו'נפל' ו'גלוי עינים' הם אלו המלאכים עזא ועזא'ל. ומפרש, 'נפל' דא - זהו 'עזא', והטעם, דאעמיק ליה קודשא ברוך הוא בעומקא חשוכא וייתיב בעומקא עד קדליה, כדקאמרן - שהעמיק אותו הקדוש ברוך הוא בעומק החושך, ויושב בעומקו עד צווארו, כמו שאמרנו לעיל, וחשוכא אודרק באנפוי - ונזרק על פניו חושך, ועל דא אקרי - ועל כן נקרא 'נפל' בלשון הווה, להורות כי נפל זמנא חדא מן שמיא, ונפל זמנא אחרא

שמע אמרי אל', כלומר, שהוא שומע דברים שאמרו עזא ועזא'ל כשהיו למעלה בקדושה. וממשיך רבי שמעון לבאר הפסוק **ויודע דעת עליון',** שפירושו, **דהוה ידע שעתא דתליא דינא בעלמא** - שהיה יודע את השעה שתלוי מידת הדין בעולם, ומכוין שעתא דתליא דינא בעלמא - שהיה יודע את השעה שתלוי מידת הדין בעולם, ומכוין לעורר מידת הדין על בני ישראל.

ועתה יבאר רשב"י הפסוק 'אשר מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים', ויתרץ על שאלתם של רבי יצחק ורבי יוסי.

ומבאר רבי שמעון המשך הפסוק **'אשר מחזה שדי יחזה',** ושואל, **מאן -**

מקורות וצינונים

חפץ להעניש ברויתו, ועושה עצמו כאינו רואה עד אשר המקטרג מקטרג, ואז השי"ת הצור תמים פעלו מוכרח לפעול הדין ולהעניש וכו', וכן כאן בלעם היה מוזכר עון לחפוש, ועיי"כ הקב"ה יזעום עליהם ואז יכולת ביד בלעם לקללם בעת הזעם ומתקיימת קללתו. **וראה** עוד בעמק המלך (שער ד פרק קו) וז"ל: וכן עשה בלעם, היה שם מיום יציאת מצרים עד יום מתן תורה, חמישים יום היה סגור עמהם בהרי חושך הללו, והיה רוצה לקטרג להם ולהחזירם למצרים, והקב"ה ברוב חכמתו בלבד וקלל כל חכמת המכשפים ומלמדיהם, שלא יכלו להם לקרב אצלו, מה עשה הקב"ה היה מנותק כל הה' גבורות בדרתם לדעת זעיר, ותכף היה גדלות החסדים משם הו"ה, ואז נמתקים הגבורות בהליכתם למטה ובחזרתם למעלה מיסוד, והוא סוד (ברכות שם) אלמלא כעסתי בימי בלעם הרשע לא נשתייר חס ושלוש משונאיהם של ישראל שריד ופליט, באותו זמן הוא הרגע שכונעם הקב"ה בכל יום בשעה שיצאים הגבורות אל יסוד אמא ומאירים מרחוק.

ד. בדמוסים נכתב כאן במוסגר ציונים למקומות אחרים בוהר - באופן זה (לך לך פ"ח ע"ב, לקמן ר"יב ע"א, פנחס ר"יב ע"א), ואין ברור הכוונה. וכן בדרך אמת מציין כאן 'רלג א', והכוונה אינה ברורה.

ב. על פי אמת ליעקב וסולם.
ג. ראה בגמרא (ברכות ז): 'ויודע דעת עליון', השתא דעת בהמתו לא הוה ידע, 'דעת עליון' הוה ידע, אלא, מלמד שהיה יודע לכיון אותה שעה שהקדוש ברוך הוא כונעס בה, והיינו דאמר להו נביא לישראל (מיכה ה) 'עמי זכר נא מה יעץ בלך מלך מואב' וגו', מאי 'למען דעת צדקות ה' (שם), אמר רבי אלעזר, אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, דעו כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי בימי בלעם הרשע, שאלמלי כעסתי, לא נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט, והיינו דקאמר ליה בלעם לבלק (במדבר כג ח) 'מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה', מלמד, שכל אותן הימים לא זעם.
וראה עוד בספר עין הדעת טוב (שם) וז"ל: בא לפרש הענין בעצמו ואופן מציאותו איך אפשר יוכל בדיבורו לקלל אומה שלמה בלא רשות השי"ת, לזה אמר 'לכה ארה לי יעקב' וכו', ירצה קלל לי את אומת יעקב, וזה ע"י אשר תזעום לישראל, מירוש כ' בל' ספק אי אפשר לעשות שום שינוי בעולם היפך רצונו יתברך, האמנם מה עושה המקטרג עולה למעלה לפניו יתברך ומקטרג בכל יכולתו, כל הבא בידו להזכיר עון התחתונים כל אשר ראה בעיניו, ואז השי"ת אב רחמן אינו

לְבַתֵּר בְּעוֹמֶקָא דְחֻשׁוּכָא. עֲזָא"ל, הוּא 'גְּלוֹי עֵינַיִם', דְּהָא לָא אֲזִדְרַק חֻשׁוּכָא עֲלֵיהּ, דְּלָא אֲתַתְּקַף, וְלָא אֲרַגְזוּ בְּהוּא דְלַעֲיָלָא. וּבְלַעַם קָרִי לֹון 'מַחְזָה שְׂדִי', דְּאִינוּן 'נַפְל וְגְלוֹי עֵינַיִם'.

הַפְתָּר וְחֻבְבוּד

[דף רח ע"ב] וּבְלַעַם קָרִי לֹון - וּבְלַעַם קָרָא לַעֲזָא"ל וְעֲזָא"ל 'מַחְזָה שְׂדִי', וְהַטַּעַם, דְּאִינוּן - כִּיּוֹן שְׁהֵם נִקְרָאִים 'נַפְל וְגְלוֹי עֵינַיִם'. וּנְמַצָּא מִתּוֹרֵץ שְׁאֵלַת רַבִּי יִצְחָק לָמָּה לֹא רָאָה בְלַעַם אֶת הַמַּלְאָךְ שֶׁעָמַד בְּדַרְכוֹ, כִּיּוֹן שֶׁלֹא הִשִּׁיג מִדְּרַגַּת הַנְּבוּאָה; וְלִשׁוֹן הַפְּסוּק 'נוֹפֵל וְגְלוֹי עֵינַיִם' אִין הַכּוֹנֵה שֶׁהִשִּׁיג בְּמַעֲלוֹת הַנְּבוּאָה, אֵלָּא כּוֹונָתוֹ שֶׁרָאָה בְלַעַם 'מַחְזָה שְׂדִי', וְמָהוּ הַמַּחְזָה 'נוֹפֵל וְגְלוֹי עֵינַיִם', שְׁהֵם עֲזָא"ל וְעֲזָא"ל."

מִקְרֹוֹת וְצִיּוֹנִים

הָאֲרוּרֵי חוֹץ אֶל רַחֵל, שֵׁם שְׂדִי" שְׁהוּא שׁוֹרֵשׁ הָאֲרוּרֵי נִשְׂאָר בְּעוֹזֵר אַנְפִּין, וְהָאֲרוּרֵי הַיּוֹצֵאת לְרַחֵל נִקְבְּיָה, חֲלוּף 'שְׂדִי' בְּאֶת 'ב"ש' בְּק"ם', וְהוּא הַנִּקְרָא 'מַחְזָה שְׂדִי', רַצָּה לִמּוֹר, גְּלוֹי הוֹרָאת 'שְׂדִי', וְלֹא הוּא עֲצָמוֹ, וּבְלַעַם הַנַּחֲזָה בְּכַתֵּר דְּרַחֵל, הִיָּה רוּאָה מַחְזָה שְׂדִי, וְלֹא שְׂדִי עֲצָמוֹ, וְבוּאָה תְּבִין טוֹב טַעַם, הִיָּוֵת בְּלַעַם בְּגִימְטְרִיא 'בְּק"ם, וְהָבִין זֶה, וְנִתְחַלְקוּ שְׁתֵּי אוֹתוֹת ל"ע, שְׁהֵם בְּגִימְטְרִיא ק', לְהוֹרוֹת מְקוּם אַחִיוּתוֹ, שְׁהוּא בְּכַתֵּר דְּרַחֵל, אֲשֶׁר בּוּ מוּבְלַעִים עֵקְבִי לֹאָה כְּנוּדַע, וְלִכּוֹן נִקְרָא בְלַעַם, וְלֹא בְּק"ם לְרַמּוֹז 'ב' הַבְּחִי' יַחַד וְכוּ'. וְעַתָּה צְרִיךְ לְפַרֵשׁ, עֵינֵין מַה שֶׁאֲמָרוּ וְכוּ' כִּי מַה שֶׁאֲמָרוּ הַכְּתוּב 'אֲשֶׁר מַחְזָה שְׂדִי יַחְזָה נוֹפֵל וְגְלוֹי עֵינַיִם', עַל עֲזָא"ל וְעֲזָא"ל אֲתַמֵּר וְכוּ', דַּע, כִּי עֲזָא"ל וְעֲזָא"ל, הֵם שְׁנֵי מַלְאָכִים, הַנְּשֻׁרְשִׁים וְנִבְרָאִים מֵאוֹתָם 'ב' הָאֲרוּרֵי, הַיּוֹצֵאת מִשְׁנֵי עֵקְבִים דְּלֹאָה שְׁבַתְּוֹן כְּתֵר דְּרַחֵל, שֶׁמִּשָּׁם אַחִיוּת בְּלַק כְּנוֹכַר לַעֲיֵל, שְׁהֵם תְּכֵלִית הַדִּינִים, וְיוֹצֵא הָאֲרוּרֵים חֲלוּץ, וְעֲזָא"ל נַעֲשֶׂה מִן עֵקְבִי יְמִין, וְעֲזָא"ל מֵהַאֲרַת עֵקְבִי שְׁמַאל, וְהָנָּה בְלַעַם, אִינוּן מְבַחֲנֵת הָאֲרַת הָעֵקְבִים עֲצָמוֹ, אֵלָּא מֵהַאֲרַת כְּתֵר דְּרַחֵל, הַבוֹלַע בְּתוֹכוֹ הָאֲרַת 'ב' הָעֵקְבִים כְּנוֹכַר לַעֲיֵל, וְלִכּוֹן גַּם הוּא הִיָּה לְמוֹד מַעֲזָא"ל כֹּל כְּתוּמוֹ, וְיִנֵּק מֵהֵם, עַל דֶּרֶךְ כְּתֵר דְּרַחֵל שְׁיוֹנֶקֶת מִן הָעֵקְבִים דְּלֹאָה, וְלִהְיוֹת הָאֲרוּרֵי עֲזָא"ל וְעֲזָא"ל נְגַלִּים בּוּאָה הַמְּקוּם, לִכּוֹן נִקְרָא 'מַחְזָה שְׂדִי', ע"כ. וְרָאָה עוֹד בְּעַמּוּק הַמִּלְךְ (שְׁעֵר י"ד פֶּרֶק ו) תּוֹסַפֵּת בִּיאוּר בַּעֲנִין זֶה, עֵינִישׁ.

אוֹלַם הַרְמִיק כְּתָב, כִּי לֹא הִיָּה בְּאֵמַת 'מַחְזָה שְׂדִי', וְזוּל: שְׁבַאמַת אִין שְׁיִיכוֹת בִּין 'מַחְזָה שְׂדִי' לְרֵאִיתָ עֲזָא"ל וְעֲזָא"ל, אֵלָּא שְׁבַלַעַם שִׁיקַר וְעַל יְדִיעוּתוֹ מַעֲזָא"ל וְעֲזָא"ל שִׁיקַר, וְאֲמַר שְׁיִודַע אוֹתָם 'מַמְחָזָה שְׂדִי', ע"כ. וְלְדַבְּרֵי מִתְפַּרֵשׁ דְּבַרֵּי הוֹזֵהֵר כֹּאן 'וּבְלַעַם קָרִי לָחוּ מַחְזָה שְׂדִי', דְּהִיָּינוּ שֶׁהַפְּסוּק אוֹמֵר שְׁבַלַעַם הוּא קָרָא אוֹתָם כְּ, אֲבָל בְּאֵמַת 'דְּאִינוּן נוֹפֵל וְגְלוֹי עֵינַיִם' אִינוּם 'מַחְזָה שְׂדִי' אֵלָּא רַק 'נוֹפֵל וְגְלוֹי עֵינַיִם'. [וְרָאָה עוֹד בְּרַמְ"ק שְׁצִיין: וּבִפְרִשְׁתָּ וִירָא (ו'א) צֵא. פִּירֵשׁ בַּעֲנִין אַחֵר, ע"כ. וְזוּל הוֹזֵהֵר שֵׁם: קָאָ תְּנִי, 'מַחְזָה שְׂדִי' קְתִיב בְּבְלַעַם, וְבְּאֲבָרְהָם קְתִיב (וְרָאָה בְּרֵאשִׁית טו א) 'מַחְזָה שְׂדִי' קְתִיב, מָה

לְבַתֵּר בְּעוֹמֶקָא דְחֻשׁוּכָא - נַפֵּל פַּעַם אַחַת מִן הַשָּׁמַיִם, וְנַפֵּל פַּעַם אַחֶרֶת לְאַחַר מִכּוֹן בְּעוֹמֶק הַחוֹשֶׁךְ. וּמִפְרֵשׁ עוֹד, 'עֲזָא"ל' הוּא נִקְרָא 'גְּלוֹי עֵינַיִם', וְהַטַּעַם, כִּיּוֹן שֶׁנִּשְׁאָרוּ עֵינָיו גְּלוֹיוֹת, דְּהָא לָא אֲזִדְרַק חֻשׁוּכָא עֲלֵיהּ - שְׁהִי לֹא נִזְדַּק עֲלָיו חוֹשֶׁךְ, כִּיּוֹן דְּלָא אֲתַתְּקַף וְלָא אֲרַגְזוּ מַעֲלָה כְּאוֹתוֹ עֲזָא"ל הַנִּזְכָּר לְמַעֲלָה. וּמִסִּיִּים רַבִּי שְׁמַעוֹן לְבָאָר אֶת הַפְּסוּק,

ה. ע"פ רמ"ק, וז"ל: 'נפל זמנא חדא' וכו', כי מלת נופל מורה על פעל הווה, דהיינו פעם אחר פעם. וכ"ה בכרתי אור: 'על דא אקרי נופל', רצה לומר לשון הווה, לנפול שני פעמים, פעם ראשון משמים, ושני בעומקא דחשוכא.

וראה עוד בעמק המלך (שער י"ד פרק ו) וז"ל: 'עזא"ל וכו' לעולם נופל וחוזר ונופל, ואינו מגיע לארץ אלא ג' טפחים למעלה ממונה, כדי שגם שם לא ינוח לו ואפילו רגע.

ו. באמת ליעקב גרס 'דלא אתתקף ולא ארגזי ביהוה דלעילא'. ופירש: מפני שזה לא חירף וגידף לבוראו הנקרא 'הוהו דלעילא', מפני זה לא העמיקו אותו בקרקע, ולא החשיכו בפניו כמו עז"א שחירף כנוכר לעיל.

ז. ע"פ אמת ליעקב להלן, וז"ל: חס וחלילה שהיה רואה כבוד השם יתברך גלוי עינים. [ועינין להלן לשונן].

ח. ע"פ אמת ליעקב, וז"ל: שכן נקראים עז"א ועזא"ל 'מחזה שדי', מפני שעז"א ועזא"ל הם שני מלאכים שיונקים משני עקבי לאה, ששם כנגדם יסוד דבינה ששם שם שדי שחילופו [בא"ת ב"ש] מקב, וזה החילוף נקרא 'מחזה שדי', שפירושו חילוף שדי [מקב] ולא שדי עצמו, משם יונקים עז"א ועזא"ל, ומפני זה נקראים גם כן עז"א ועזא"ל 'מחזה שדי' על שם שיונקים ממנו.

ומקור הדברים הוא בשער הפסוקים (פרשת בלק ב"ה) נאם שומע וגומר, וכן הוא בלקוטי' תורה (שם) שהרחיב הענין ומבאר גם בשרש הדברים מה הוא שייכותו של בלעם ליעזא"ל ועזא"ל, וז"ל: 'נאם שומע וגו' אשר מחזה שדי יחזה נפל' וכו', עוד ירצה, כי כבר ביארתי למעלה, כי שרש בלעם הוא מהארות היוצאות מן אבא דרך לאה, ועוברות מן העקבים שלה עד כתר דרחל, אשר כנגד החזה דועיר אנפין, ומשם נאחזים החיצונים שהיא קליפת בלעם, וביארנו הטעם הוא, לפי ששם התחלת גלוי האורות של החסדים דאימא, היוצאות מפי היסוד דאימא הנשלם שם, והנה היסוד בכל מקום, אף על פי שהוא יסוד דאימא, נקרא שדי" כנודע, וכצאת

ספר נאום שומע אמרי אל ויודע דעת עליון הנהר

וּבְתִהוּא זְמַנָּא, לָא אֲשֵׁתָאֵר בְּעֵלְמָא, דִּישְׁתַּכַּח גְּבִייהוּ, בַּר אִיהוּ.
וּבְכָל יוֹמָא, תְּנֵה אֲסֵתִים בְּאִינוּן טוֹרֵי עֲמַחוּן. תְּדָא הוּא
דְּכְתִיב (שם כג ט), 'יִנְחֵנִי בְּלֶקַּח מִלֶּךְ מוֹאֵב מִתְרַרֵי קְדָם', 'מִתְרַרֵי קְדָם'
וְדָא, וְלָא מֵאֲרִץ בְּנֵי קְדָם.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה זְמַנִּין אֲמִינָא מְלָה דָא, וְלָא מְסִתְפְּלִי
חֲבַרְיָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שְׂרִיא שְׂכִינְתָא, אֶלְא
בְּאֲתַר קְדִישָׁא, בְּאֲתַר דְּאֲתַחְזִי לְשְׂרִיא עֲלוּי. וְכֵן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

הקתדר והכבוד

לאחר שהוכיח כי בלעם לא השיג במדרגת הנבואה, מחזק את דבריו ומביא לזה ראיה.

רשב"י מפרש עוד, כי בימי בלעם היה היחיד שלמד מעז"א ועזא"ל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לרבי יצחק ורבי יוסי,
כְּמָה זְמַנִּין אֲמִינָא מְלָה דָא,
וְלָא מְסִתְפְּלִי חֲבַרְיָא - כמה פעמים
אמרת דבר זה שבלעם לא השיג מעלת
הנבואה, ולא התבוננו בזה החברים! ומביא
ראיה שבלעם לא השיג מדרגת נבואה, דְּהָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שְׂרִיא שְׂכִינְתָא
אֶלְא בְּאֲתַר קְדִישָׁא - שהרי הקדוש
ברוך הוא אינו משרה שכירתו אלא במקום
קדוש, בְּאֲתַר דְּאֲתַחְזִי לְשְׂרִיא עֲלוּי -
במקום שראוי לשרות עליו, והיינו בבני ישראל
הנקראים 'קדושים', ולא על בלעם שהוא טמא.
וְכֵן רוּאִים עוֹד, כִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

ומוסיף רבי שמעון, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא לָא
אֲשֵׁתָאֵר בְּעֵלְמָא דִּישְׁתַּכַּח גְּבִייהוּ
בַּר אִיהוּ - ובאותו הזמן, לא נשאר בעולם אדם
שימצא אצלם ללמוד מהם כשפים חוץ מבלעם,
וּבְכָל יוֹמָא הוּא אֲסֵתִים בְּאִינוּן טוֹרֵי
עֲמַחוּן - ובכל יום היה נסתם עמהם באלו הרי
החושר, דְּהָא הוּא דְּכְתִיב - וזהו שכתוב
(במדבר כג ז), 'וַיֵּשֶׁא מְשֻׁלוֹ וַיֹּאמֶר מִן אֲרָם יִנְחֵנִי
בְּלֶקַּח מִלֶּךְ מוֹאֵב מִתְרַרֵי קְדָם לְכָה אֲרָה לִי
יַעֲקֹב וְלָכֵה זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל, ומדייק, שכתוב
'מִתְרַרֵי קְדָם' וְדָא, שהם הרי החושר, וְלָא
כתוב מֵאֲרִץ בְּנֵי קְדָם, כי כיוון לומר שהוא
היחיד שלומד עם עז"א ועזא"ל בהרי החושר.

מקורות וצינים

אדם בעולם שהיה יודע זה הענין אז אלא בלעם, ומפני זה היה
משבח עצמו אז בזה שלא היה אדם אז יודעו, אבל קודם בימי
לבו, היו רבים מחכמי אומות העולם יודעים ועושים זה, וכן גם
כן אחר כך בימי אבימלך וגו' היו רבים יודעים זה הענין, וגם כן
הוא היה יודע.

י. ע"פ אמת ליעקב וקרני אור.

וז"ל האמת ליעקב: ואחר שביאר להם ענין בלעם שאמר 'נופל וגלוי
עינים', שאמר זה על עז"א ועזא"ל שנקראים כן, ולא חס וחלילה
שהיה רואה כבוד השם יתברך גלוי עינים, אז אמר להם רבי שמעון
ע"ה שכמה פעמים אמר ענין זה לחברים ולא הבינו אותו. ונקרני
אור ביאר: 'ולא מסתכלי חבריאי', רצה לומר, בהא 'דהא קב"ה' וכו',
ורצה לומר, על שהקשו לו כנאמר לעיל ר"ז ע"ב 'אתו לקמיה
לר"ש' וכו'.

בין האי להאי, אֶלְא 'מְחֵזָה שְׂדִי' אֵלִין דְּלִתְתָּא מְנִיָּה וְאִנּוּן חִיזוּ
דִּילֵיהּ, 'מְחֵזָה' סְתָם מְחֵזָה דָּא הוּא ה' דְּכָל דִּיקְנִין עֲלָאִין
אֲתַחְזִין בִּיָּה, וְגִיגוּן כְּה פְתִיב בְּאֲבָרְקָם 'מְחֵזָה' סְתָם וְגִבְלֵעָם
מְחֵזָה שְׂדִי].

וראה עוד בשער מאמרי רז"ל (מאמר פסיעותיו של אברהם) שמבאר
כי 'עז"א' הוא מבחינת גבורה תקיפה כנגד עמוד האש, ו'עזא"ל'
הוא מבחינת החסד כנגד עמוד הענין, וכתב: וזה סוד 'נופל וגלוי
עינים' כנזכר בוהר פרשת בלק דף ר"ח, נופל דא עז"א, דאענימיק
ליה קוב"ה בעומקא דחשוכא, כי הוא נאחו יותר בגבורה קשיא
כי הוא עמוד האש, וגלוי עינים דא עז"א, דהא לא אזדקק
חשוכא עליה כו', ודברים אלו גלויים ומבוארים למי שירצה להבנם.
ט. אמת ליעקב, וז"ל: ובאותו זמן שהיה בלעם בעולם לא היה
חכם באומות שיוזע לילך לדבר עם עז"א ועזא"ל, ולא נשאר אז

מִכְרִיז וְאָמַר, (דברים יח י) 'לֹא יִמְצָא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וְגו'. וְהוּא אֶתִי לְאַתְעֲרָבָא בְּתַדִּיחִיו.

אָלָא זְכָאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא קְדִישׁ לִזְנוֹן לְשָׂרְיָא בִּינֵיהוֹן. וְהִינֵנו דְּכְתִיב, (שם כג טו) 'כִּי יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ מִתְחַלֵּף בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ וְגו'. וּבְגִין דְּהוּא מִתְחַלֵּף בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ, כְּתִיב 'וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ'

הַפְתָּר וְהַכְּבוֹד

ישראל מן הגויים מחמת קדושתם, מסיים בשבחם של בני ישראל בענין זה, ומביא כדבריו מן הכתובים.

ומסיים רבי שמעון, אלא, זְכָאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל דְּקוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא קְדִישׁ

לִזְנוֹן לְשָׂרְיָא בִּינֵיהוֹן - אשרי חלקם של בני ישראל שהקדוש ברוך הוא קידשם כדי לשרות נבואתו ביניהם, וְהִינֵנו דְּכְתִיב - וזהו שכתוב (שם כג טו) 'כִּי יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ מִתְחַלֵּף בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אִיבִיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֲרֹת דָּבָר וְשֵׁב מֵאַחֲרֶיךָ' וְגו', כלומר, וּבְגִין דְּהוּא - וכיון שהקדוש ברוך הוא 'מִתְחַלֵּף בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ', לכן כְּתִיב בהמשך הפסוק 'וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ' וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֲרֹת

מִכְרִיז וְאָמַר - הקדוש ברוך הוא מכריז ואומר (דברים יח י) 'כִּי אֶתָּה בָּא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נִתָּן לָךְ לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם הֵהֵם לֹא יִמְצָא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ בָּאֵשׁ קָסָם קָסָמִים מַעֲוֹנִין וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף' וְגו', הרי שאסור לקסום קסמים כיון שהשכינה שורה בבני ישראל, וגם כדי שלא יתערבו בין הגויים, ומעתה הייתכן וְהוּא - הקדוש ברוך הוא אֶתִי לְאַתְעֲרָבָא בְּתַדִּיחִיו - יבוא להתערב בין הגויים, ולהשרות שכינתו על בלעם הקוסם, אלא על כרחך שבלעם לא השיג מאומה במדרגת הנבואה.²

לאחר שביאר רשב"י כי הקדוש ברוך הוא מבדיל בני

מקורות וציטוטים

הקב"ה אומר בתורתו 'לא ימצא בך מעביר וגו' קוסם קסמים, ואם כן איך הוא בעצמו יבא וישרה נבואתו על בלעם שהיה קוסם, כמו שאמר הכתוב (ראה יהושע ג כב) 'ואת בלעם הקוסם' וגו', פירוש, שהקב"ה מצוה לישראל שהם קדושים שלא יתערבו בגויים ולא יהיה בהם קוסם קסמים וגו', ואם כן איך הוא בעצמו שהוא קדוש ומשרתו קדושים ישרה נבואתו ויתערב עם בלעם הקוסם, וזה שאמר 'וכן קב"ה מכריז ואומר לא ימצא בך וגו' והוא אתי לאתערבא בהדייהו' וגו'.

אולם בסולם פירש באופן אחר: וכן הקדוש ברוך הוא מכריז ואומר 'לא ימצא בך מעביר בנו' וגו', והוא בלעם בא להתערב ביניהם, ע"כ. ולפירושו, הכוונה איך בלעם יתערב עם ישראל, והוא קשור עם דברי הוזהר להלן 'אלא אשריהם ישראל' וכו'.

ג. אמנת ליעקב, וז"ל: 'אלא זכאה חולקוהו דישראל וגו' לשריאי בינייהו' וגו', פירוש, אלא ודאי שכן הוא האמת שאין הקב"ה שורה נבואתו אלא על ישראל, ואשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא קדיש אותם, כדי שיכול הקב"ה שהוא קדוש, לשרות נבואתו עליהם.

יא. ה"ג בדפוס זולצבאך ודמק"מ. ובדפוס"ר, דפוס קושטא ודפוס ליוורנו הגירסא ד'אמתי' ל'אתערבא בהדייהו', וה"ג בדפוס ולנא, והוסיפו במוסגר גירסת דפוס זולצבאך ודמק"מ. ובפנים הבאנו גירסת דפוס זולצבאך ודמק"מ, מאחר שכן פירשו במקדש מלך, אמת ליעקב והסולם.

יב. ע"פ רמ"ק, מקדש מלך, אמת ליעקב וקרני אור.

יג. הרמ"ק: 'אמר רבי שמעון, ואם כן איך עלה בדעתכם שבלעם ישיג במדרגות קדושות, ומה אם אפילו ישראל מפני ששכינה ביניהם כתיב כל הרחקות אלו מקסם ונחש וכו', כל שכן ששכינה יתלה בהם, ע"כ. וכן הוא במקדש מלך: 'הוא אתי לאתערבא בהדייהו', ופירוש בתמיה, ורצה לומר, שהקב"ה צוה אותנו 'לא ימצא בך', 'הוא אתי לאתערבא בהדייהו', אלא ודאי 'נופל וגלוי עינים' הם עז"א ועז"א, ובוה תירץ למה בלעם לא ראה המלאך כסברת רבי יוסי דלעיל.

והרחיב בוה באמת ליעקב, וז"ל: 'דהא קב"ה לא שרייא אלא באתר קדישא וגו', פירוש, וראיה לזה שאני אומר, שהרי הקב"ה אין שורה נבואתו אלא במקום קדוש, שהוא על ישראל שנקראים קדושים, וכן גם כן ראה לזה, שהרי

ספר נאום שומע אמרי אל ויודע דעת עליון הוהר

וְגו'. וּבְתִיב (ויקרא כ ז) 'וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים' וְגו', וּבְתִיב (שם יח כד) 'אֵל תִּטְמְאוּ בְּכָל אֱלֹהֵי וְגו', וּבְתִיב (שם כ כג) 'וְאַקֶּץ בָּם' וְגו', דְּלֹא יְכִילְנָא לְקַרְבָּא גַּבְיִיהוּ, וְשָׂרוּ לִי לְבַר.

וּבְפֹאֵה חוּלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וּזְפֹאֵה חוּלְקִיהוֹן דְּנַבְיָאֵי מְהִימְנֵי קַדִּישֵׁי, דְּאִינוּן קַדִּישֵׁין, וְאִית לֵון חוּלְקָא לְאַשְׁתַּמְשָׂא בְּקַדוּשָׁה עַלְפָּא.

הקתר והכבוד

אֵת כָּל אֱלֹהֵי עֲשׂוּ וְאַקֶּץ בָּם' וְגו', כְּלוּמַר, כִּי 'וְאַקֶּץ בָּם' הֵינּוּ מִפְּנֵי דְּלֹא יְכִילְנָא לְקַרְבָּא גַּבְיִיהוּ - שְׂאִינִי יְכוּל לְהַקְרִיב אֵלֵיהֶם מִחֲמַת הַטּוֹמְאוֹת הַלְלוּ, וְשָׂרוּ לִי לְבַר - וְהֵם מִשְׂרִים אֹתִי לְחוּץ".

זְפֹאֵה חוּלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל - אֲשֵׁרֵי חֶלְקֵם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּזְפֹאֵה חוּלְקִיהוֹן דְּנַבְיָאֵי מְהִימְנֵי קַדִּישֵׁי - וְאֲשֵׁרֵי חֶלְקֵם שֶׁל הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמְנִים הַקְּדוּשִׁים, דְּאִינוּן קַדִּישֵׁין, וְאִית לֵון חוּלְקָא לְאַשְׁתַּמְשָׂא בְּקַדוּשָׁה עַלְפָּא שֶׁהֵם קְדוּשִׁים, וְלִכְּן יֵשׁ לְהֵם חֶלֶק לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּקַדוּשָׁה עֲלֵיהֶם בְּהַתְּגַלוֹת נְבוֹאוֹת אֵלֵיהֶם.

דְּבַר וְשֵׁב מֵאַחֲרֵיךְ' וְגו', כְּלוּמַר, שֶׁעַל יְדֵי קְדוּשַׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹרָה בֵּינֵיהֶם. וּמֵבִיא עוֹד רְאִיָּה, וּבְתִיב - וְעוֹד כְּתוּב (ויקרא כ ז) 'וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים' כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם' וְגו', הִרִי שֶׁעַל יְדֵי הַקְּדוּשָׁה שׁוֹרָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמֵבִיא עוֹד רְאִיָּה, וּבְתִיב - וְעוֹד כְּתוּב (שם יח כד) 'אֵל תִּטְמְאוּ בְּכָל אֱלֹהֵי' כִּי בְּכָל אֱלֹהֵי נְטֻמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם' וְגו', הִרִי שֶׁמִּזְהִיר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִבְדֵּל מִטּוֹמְאוֹת מֵהַגּוֹיִים. וּמֵבִיא עוֹד רְאִיָּה, וּבְתִיב - וְעוֹד כְּתוּב (שם כ כג) 'וְלֹא תִלְכוּ בְּחֻקֹּת הַגּוֹי אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם' כִּי

מקורות וציטוטים

ד. ע"פ סולם.

נפשי צמאה
לדעת
כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד"

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

